

KOMISSION VASTAUKSET

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN

Pk-yritysten kansainvälistymistä tukevat välineet:
paljon tukitoimia, jotka eivät kuitenkaan ole
täysin johdonmukaisia tai koordinoituja

Sisällys

TIIVISTELMÄ (kohdat I–IX).....	3
JOHDANTO (kohdat 1–19).....	3
TARKASTUKSEN LAAJUUS JA TARKASTUSTAPA (kohdat 20–23).....	4
HUOMAUTUKSET (kohdat 24–77)	4
JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET (kohdat 78–90).....	10

Tässä asiakirjassa esitetään Euroopan komission vastaukset Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen huomautuksiin [varainhoitoasetuksen](#) 259 artiklan mukaisesti, ja se julkaistaan yhdessä erityiskertomuksen kanssa.

TIIVISTELMÄ (kohdat I–IX)

Komission vastaukset:

III. Koheesiopolitiikalla on tuettu pk-yrityksiä ja niiden kansainvälistymistä ohjelmakaudella 2014–2020 EAKR:n kautta, joka vastasi suurimmasta osasta (40 miljardia euroa) EU:n talousarviosta pk-yritysten kilpailukykyyn osoitetusta rahoituksesta sekä pk-yritysten innovointiin, digitalisaatioon ja vähähiiliseen talouteen siirtymiseen suunnatusta rahoituksesta. **VI.** Komissio on yhtä mieltä siitä, että vuoden 2011 strategiassa tunnistettiin oikein pääasialliset esteet, ja se katsoo, että monien strategiaan sisältyneiden toimien toteuttamisessa on onnistuttu.

Komissio on samaa mieltä myös siitä, että vuonna 2015 julkaistussa ja vuosina 2017, 2019 ja 2020 päivitettyssä komission yleiskatsauksessa ”Overview of EU instruments contributing to internationalisation of European Business” vastattiin vain osittain tilintarkastustuomioistuimen havaitsemaan tarpeeseen laatia kaikista tämän alan toimista ajan tasalla oleva luettelo (jonka avulla voitaisiin tunnistaa olemassa olevien toimien joukosta puutteet, päällekkäisyydet ja mahdolliset synergiavaikutukset).

VII. Vuonna 2017 tehty COSME-ohjelman väliarviointi osoitti selvästi Yritys-Eurooppa-verkoston (EEN) olevan tehokas, vaikka sen koko vaikutusta pk-yritysten kansainvälistymiseen ei ole mahdollista mitata. Komissio ja pk-yritysten toimeenpanovirasto (EISMEA) pyrkivät vahvistamaan vaikutusta uudistetussa EEN-verkostossa. Ne pyrkivät myös parantamaan entisestään koordinoitua EEN:n ja muiden EU:n, kansallisen ja alueellisen tason kansainvälistymistä edistävien välineiden välillä.

VIII. Vaikka erityistä nimettyä koordinoitua ei olekaan, Startup Europe -aloitteen huippukokouksilla ja muilla säännöllisillä sisäisillä ja ulkoisilla kokouksilla on maaliskuusta 2020 alkaen edistetty aloitteen strategista koordinoitua sen kokonaistavoitteiden saavuttamiseksi korostamalla startup-yritysten vaikutusta kasvuun, laatimalla erityisiä poliittisia suosituksia ja mahdollistamalla hankkeiden välisen yhteistyön.

Komissio kehittää lisäindikaattoreita ja -tavoitteita aloitteen yleisen vaikuttavuuden mittaamiseksi.

IX. Ensimmäinen luetelmakohta: Komissio ja EISMEA hyväksyvät tämän suosituksen.

Toinen luetelmakohta: Komissio ja EISMEA hyväksyvät tämän suosituksen.

Kolmas luetelmakohta: Komissio hyväksyy suosituksen.

JOHDANTO (kohdat 1–19)

Komission vastaukset:

05. On tärkeää painottaa, että eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen päätarkoituksena oli laatia ohjaavia periaatteita sekä EU:n että jäsenvaltioiden tason politiikan suunnittelua ja täytäntöönpanoa varten.

13. Komissio toteaa, että pk-yritysten kansainvälistymisen kannalta on olemassa muitakin erittäin merkityksellisiä aloitteita, kuten klustereita koskevat aloitteet.

15. EEN:n perusbudjetti vuosiksi 2015–2021 saatiin COSME-ohjelmasta. Horisontti 2020 - puiteohjelmaan kuuluvasta pk-yritysten rahoitusvälineestä myönnettiin kuitenkin lisärahoitusta erityisiin innovointipalveluihin kyseisen välineen edunsaajien auttamiseksi ja innovoinnin hallinnointia koskevien valmiuksien parantamiseksi innovatiivisissa eurooppalaisissa pk-yrityksissä. EU:n rahoituksella täydennetään palveluja, joita EEN:n jäsenet jo tarjoavat paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, ja sen tarkoituksena on tuoda eurooppalaista lisäarvoa.

TARKASTUKSEN LAAJUUS JA TARKASTUSTAPA (kohdat 20–23)

Ei komission vastauksia. (tapauksissa, joissa koko osassa ei ole vastauksia) ”normaali” tyyli

HUOMAUTUKSET (kohdat 24–77)

Komission vastaukset:

24. Ensimmäinen luettelukohta: Useimmissa EU:n hankkeissa otetaan huomioon tavoite levittää tietoa hankkeisiin osallistuvien yritysten lisäksi myös liiketoimintaorganisaatioille ja muille kansallisille foorumeille.

Toinen luettelukohta: EU:n edustustot toteuttavat usein EU:n hankkeita, joilla on kansainvälinen ulottuvuus. Kun päätoimipaikka johtaa täytäntöönpanoa, asianomaisissa kolmansissa maissa sijaitsevat EU:n edustustot ovat mukana alkuvaiheesta lähtien, ja ne tiedottavat asiasta myös jäsenvaltioille ja ottavat ne mukaan.

Kolmas luettelukohta: Suurin osa hankkeista on toteutettu kolmansissa maissa tehtyjen alkukartoitusten ja tiedonhankintamatkojen jälkeen. Jäsenvaltiot ja asianomaisessa maassa toimivat liike-elämän järjestöt osallistuivat systemaattisesti laajoihin kuulemisiin kolmansissa maissa. Mainittujen toimien avulla on voitu analysoida paremmin eurooppalaisia yrityksiä kohteena olevissa kolmansissa maissa ja vahvistaa sidosryhmien välistä yhteistyötä.

26. Johdonmukainen ja koordinoitu tuki pk-yrityksille on oikeutettu tavoite. On kuitenkin tosiasia, että globalisaatio ja kolmansien maiden kasvavat markkinat pakottavat viranomaiset lisäämään sellaisten välineiden määrää, joilla tuetaan EU:n yrityksiä näillä ulkomaisilla markkinoilla.

27. Kun otetaan huomioon alan toimijoiden suuri määrä, kokonaiskuvan saaminen on vaikeaa, mikä johtuu osittain siitä, että hankkeilla vastataan tavoitteisiin, jotka siirtyvät jatkuvasti muuttuvassa maailmantaloudessa.

28. Kuvattu yleiskatsaus on EU:n sisäinen, ja se koskee vain kansainvälistymistä tukevia EU:n välineitä. Se ei kata jäsenvaltioiden toimia juuri siksi, että jäsenvaltioiden tasolla kehitettyjen toimien määrä on valtava.

30. Sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosaston äskettäisen uudelleenorganisoinnin seurauksena komissiolla on nyt erityinen yksikkö, joka käsittelee sekä pk-yritysten kansainvälistymistä että kansainvälistymistä laajemmin. Keskeiset tukiverkostot, kuten EEN ja klusteriverkostot, on myös keskitetty yhteen yksikköön. Näiden yksiköiden välillä ja myös pk-yrityksistä vastaavan yksikön kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Lisäksi pakollisilla sisäisillä lausuntokierroksilla varmistetaan komission yksiköiden välinen koordinointi.

31. Jotkin toimet, kuten toimet tietoisuuden lisäämiseksi vapaakauppasopimusten hyödyistä (ks. kohta 35) ja yleiskatsaus ”Overview of EU instruments contributing to internationalisation of European Business”, vastaavat osittain tähän tarpeeseen ja tarjoavat arvokasta tietoa uusille markkinoille pääsyä varten.

34. Ks. komission vastaus kohtaan 35.

35. Komissio on ryhtynyt useisiin toimiin paikatakseen vapaakauppasopimusten käyttöä koskevien käytännön tietojen puutetta. Lokakuussa 2020 käyttöön otettujen Access2Markets-portaalin ja siihen yhdistetyn ROSA-työkalun (alkuperäsääntöjen itsearviointityökalu) sekä Access2Procurement-työkalun ansiosta komissio on edistynyt merkittävästi tähän suuntaan. Access2Markets-portaalia on tarkoitus laajentaa vuonna 2022 kattamaan palvelut, ja ROSA-työkalu kattaa kaikki sopimukset vuoden 2022 loppuun mennessä.

Access2Markets-portaalin käyttöönoton yhteydessä lokakuussa 2020 järjestettiin tiedotuskampanja, jossa painotettiin vapaakauppasopimusten hyötyjä. Portaalin käyttöönoton jälkeen sitä käytti lähes 1,9 miljoonaa vierailijaa vuonna 2021, mikä osoittaa tiedotuskampanjoiden olleen tehokkaita. Lisäksi järjestettiin koulutustilaisuuksia tärkeimmille vaikuttajille (kuten EEN:lle, kaupanedistämisyhteisöille, EU:n edustustoille ja yritysjärjestöille), jotka voivat levittää tietoa.

36. Tietoisuuden lisääminen on jatkuva prosessi, ja komissio jatkaa ponnistelujaan tähän suuntaan. Pk-yrityksiä on autettava hyödyntämään vapaakauppasopimusten etuja, ja tehokas viestintä on avainasemassa niiden mahdollisuuksien käyttöön ottamiseksi. Tästä syystä komissio vahvistaa edelleen pk-yrityksille suunnattuja viestintä- ja tiedotustoimia, joita johtaa heinäkuussa 2020 nimitetty kauppasopimusten valvoja. Ensimmäisen vuoden aikana kauppasopimusten valvojan nimityksen jälkeen on saavutettu joitakin tärkeitä virstanpylväitä, joita ovat muun muassa vahvan tietolähteiden ketjun rakentaminen (kieleltään yksinkertaisia ja ymmärrettäviä ohjeita ja selityksiä kauppasopimuksista pk-yrityksille), tiedotus- ja myynninedistämiskampanjoiden järjestäminen sekä kumppanuuden tiivistäminen sidosryhmien kanssa EU:ssa ja kolmansissa maissa.

37. Komissio myöntää, että verkostoilta on kulunut aikaa tarvittavien yhteyksien luomiseen. Ne ovat kuitenkin tarjonneet arvokasta tukea pk-yrityksille alusta alkaen. On selvää, että mitä tunnetumpia ja näkyvämpiä verkostot ovat, sitä enemmän ne pystyvät vaikuttamaan.

38. Pk-yritysten kansainvälistymisstrategiassa vuodelta 2011 todettiin, että tukipalveluiden olisi tarkoitus olla pitkällä aikavälillä mahdollisuuksien mukaan omarahoitteisia, jotta voidaan vähentää riskiä siitä, että yksityisiä palveluntarjoajia syrjäytetään markkinoilta perusteettomasti. Tukipalvelut eivät voi luonteensa ja suhteellisen vähäisen rahoituksensa vuoksi olla yhtä perusteellisia, erikoistuneita ja yksityiskohtaisia kuin konsulttien tai erikoistuneiden yritysten tarjoamat maksulliset palvelut.

40. Komissio myöntää, että rahoituksen keskeytyminen johtui osittain omavaraisuuden puutteesta. ELAN-verkoston tapauksessa tämä johtui myös sovellettavan sääntelyn muuttumisesta:

ELAN-verkosto rahoitettiin vuoden 2013 lopussa lakkautetusta ICI+-välineestä, ja uusi väline (kehitysyhteistyöväline) ei sallinut ensisijaisesti EU:n etuja palvelevien toimien rahoittamista. Vaikka Kaakkois-Aasian ICI+-hankkeiden suunnittelussa tavoitteena oli, että hankkeista tulisi niiden päättyessä taloudellisesti kestäviä, tämä ei ollut mahdollista muun muassa joissakin maissa oikeudelliseen asemaan sovellettavien rajoitusten ja jäsenmäärän kasvattamiseen liittyvien vaikeuksien vuoksi. Näistä haasteista huolimatta ELANin luomilla verkostoilla ja ICI+-hankkeen toimilla, joita hankekumppanit ovat jatkaneet, saatiin aikaan joitakin edelleen nähtävissä olevia vaikutuksia.

Laatikko 5 Useissa EU:n yhteisrahoittamisissa kaudella 2014–2020 käynnistetyissä hankkeissa ei saavutettu kestävyttä

Komissio viittaa kohtaan 40 antamaansa vastaukseen, joka koskee ELAN-verkosta ja ICI+-hankkeita.

Vaikka Kaakkois-Aasian ICI+-hankkeista ei tehty erityistä vaikutustenarviointia, komissio järjesti kohdemaissa kuulemisia jäsenvaltioiden ja EU:n edustustojen kanssa. Hankkeita tarkasteltiin myös tulosperusteisen seurantajärjestelmän avulla, minkä seurauksena joitakin hanketoimia suunnattiin uudelleen ja koordinoitua tehostettiin Kaakkois-Aasian ICI+-hankkeiden välillä kohdemaissa.

42. Katso huomautukset kohdassa 81.

43. Vaikka pk-yritysten kansainvälistymisstrategian täytäntöönpanoa ei arvioitu, hankkeita arvioitiin järjestelmällisesti ja säännöllisesti osana asianomaisten yksiköiden ohjelmia.

44. Seuraavassa vuotuisessa sisämarkkinaraportissa (Annual Single Market Report) on pohdittava vakavasti mahdollisuutta varata enemmän tilaa pk-yritysten kansainvälistymisen arvioinnille.

46. Komissio on samaa mieltä ja tekee yhteistyötä EISMEAn kanssa arvioidakseen uudelleen, miten hyvin pk-yritykset tuntevat EEN-verkosta.

47. Tulosten vaihtelu maiden ja jopa samaan maahan sijoittautuneiden konsortioiden välillä on tavallista tarkastuksessa asianmukaisesti yksilöityjen tekijöiden sekä poliittisten ja taloudellisten tekijöiden vuoksi. Nämä tekijät voivat vaihdella maiden, alueiden ja talouden alojen välillä. Tämä riski on yhteinen kaikille konsortioille, jotka on valittu kilpailuun perustuvalla ehdotuspyynnöllä.

49. Luku, joka koskee EEN-verkoston tunnettuutta pk-yritysten keskuudessa, on vuodelta 2015 eli kuuden vuoden takaa. Lisäksi vuoden 2015 lukua varten näkyvyyden arvioinnissa otettiin huomioon kaikki pk-yritykset, kun taas EEN-verkoston kohderyhmä on suppeampi ja siihen kuuluu vain sellaisia pk-yrityksiä, jotka haluavat innovoida ja kasvattaa toimintaansa kansainvälisesti.

Tietoisuuden lisäämisen merkityksen korostamiseksi EEN-verkoston uudessa ehdotuspyynnössä¹ hakijoiden oli täytettävä tiukkoja aiheeseen liittyviä vaatimuksia.

¹ Yritys-Eurooppa-verkosta koskeva ehdotuspyyntö SMP-COSME-2021-EEN, kesäkuu 2021.

50. Tarkastuksessa mainitussa hakijan oppaassa viitataan vuoden 2014 ehdotuspyyntöön. Lisää ohjeistusta annettiin täytäntöönpanokauden aikana. Kaikkien konsortioiden on perustettava kansallinen verkkosivusto (erityisen tärkeää maissa, joissa on useampi kuin yksi konsortio), jossa on saatavilla kuvauksia rahoitusmahdollisuuksista. Komissio ja EISMEA ovat toteuttaneet toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi uudessa EEN-verkostossa. Komissio on myös rohkaissut yhteistyöhön muiden verkostojen tai kumppaneiden, kuten klusteriorganisaatioiden, kanssa ja antanut suoraa yhteistyötä koskevia erityisohjeita².

51. Komissio ja EISMEA ovat yhtä mieltä siitä, että EEN-verkosto on integroitava tiukemmin kansallisiin ja alueellisiin organisaatioihin.

Komissio on samaa mieltä siitä, että yhteistyö muiden kolmansiiin maihin sijoittautuneiden EU:n kansallisten yksiköiden kanssa on tärkeää. Tällaista yhteistyötä jo tehdään monissa maissa, ja komissio ja EISMEA parantavat sitä mahdollisuuksien mukaan jatkuvasti.

52. Toukokuussa 2021 julkaistussa ehdotuspyynnössä virallinen liitännäisjäsenyyden käsite on korvattu joustavalla lähestymistavalla, jonka mukaan komissio ja EISMEA voivat tehdä kahdenvälisiä sopimuksia asiaankuuluvien organisaatioiden kanssa. Alueelliset ja kansalliset konsortiot voivat tehdä yhteistyösopimuksia omalla tasollaan. Erityiset yhteisymmärryspöytäkirjat eivät ole ainoita yhteistyön välineitä, ja ne voivat olla tarpeettomia tai epäasianmukaisia³.

53. Uudessa EEN-verkostossa komissio ja EISMEA päättävät tapauskohtaisesti, miten yhteistyö voidaan parhaiten varmistaa.

EIP on osallistunut komission ja EISMEAn koulutusseminaareihin antaakseen EEN:n jäsenille tietoa roolistaan ja neuvontapalveluistaan, ja se tarjoaa jatkossakin koulutusta verkoston pyynnöstä komission ja EISMEAn kautta.

54. Yritysten yhteistyökeskusten tai vuodesta 2022 alkaen EEN:n kansainvälisten verkostokumppaneiden on myös säilytettävä laatutaso sen lisäksi, että ne osoittavat EEN-verkoston liittyvän toimintansa (keskeisten tulosindikaattoreiden avulla). Näiden vaatimusten laiminlyönti voi johtaa siihen, että ne menettävät asemansa EEN-verkostossa.

56. Muissa kuin COSME-maissa EEN-verkoston kattavuus perustuu laadukkaisiin hakemuksiin, joita on vastaanotettu julkaistuihin yritysten yhteistyökeskuksia koskeviin ehdotuspyyntöihin. Komissio ja EISMEA jatkavat sellaisten hakemusten karsimista, jotka eivät täytä EEN:n laatuvaatimuksia. Komissio ja EISMEA ovat tiedottaneet tästä ehdotuspyynnöstä laajasti muun muassa yleisölle avoimen tiedotuspäivän yhteydessä mutta myös tärkeimmissä kumppanimaissa sijaitsevien EU:n edustustojen kautta.

Etusijalle asetetaan sellaisista maista ja/tai kaupparyhmittymistä peräisin olevat hakemukset, joiden kanssa EU on tehnyt laajalle ulottuvia vapaakauppasopimuksia, talouskumppanuussopimuksia ja/tai investointisopimuksia tai perustanut menestyviä tutkimus- ja

---

² Ks. 2.3.5. ja 2.4.1.2 kohta kesäkuussa 2021 julkaistussa Yritys-Eurooppa-verkosta koskevassa ehdotuspyynnössä SMP-COSME-2021-EEN.

³ Ehdotuspyynnössä esitetään useita eri yhteistyömahdollisuuksia ja -keinoja.

innovointikumppanuuksia tai joilla on jo käytössä hyvä yritystoimintaa ja pk-yrityksiä tukeva infrastruktuuri ja jotka ovat halukkaita investoimaan sen laajentamiseen.⁴

57. Komissio myöntää, että eri konsortioiden palvelujen laadussa voi olla eroja eri maissa ja/tai alueilla.

Komissio valvoo yhdessä EISMEAn kanssa jatkuvasti EEN-verkoston tuloksia kolmansissa maissa pitääkseen yllä tiettyä tasoa, mutta samalla on luonnostaan mahdotonta saavuttaa yhdenmukainen laatu niin monilla ja erilaisilla maantieteellisillä alueilla. Ehdotuspyynnössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhtenäisen korkean palvelutason varmistamiseen.

58. Komissio ja EISMEA ovat järjestäneet runsaasti rahoituksen saatavuuteen liittyvää koulutusta, ja lisäksi ne ovat tehneet tiivistä yhteistyötä tukeakseen EU:n pk-yrityksiä vapaakauppasopimusten hyödyntämisessä. Uudessa EEN-verkostossa komissio ja EISMEA tekevät tiivistä yhteistyötä EEN:n jäsenten ja erityisesti rahoituksen saatavuutta ja kansainvälistymistä käsittelevien aihekohtaisten ryhmien kanssa jatkokoulutustarpeiden kartoittamiseksi ja niihin vastaamiseksi.

59. Komissio ja EISMEA toteavat, että näiden tietojen näkyvyys ja saatavuus verkossa vaihtelevat huomattavasti EEN:n jäsenten välillä. Komissio ja EISMEA ovat sitoutuneet parantamaan ja yhdenmukaistamaan jatkuvasti näiden tietojen saatavuutta ja näkyvyyttä EEN-verkostossa sekä Euroopan investointineuvontakeskuksen ja komission portaaleissa.

60. Komissio ja EISMEA haluavat korostaa, että EEN-verkostossa on erityinen aihekohtainen ryhmä, joka käsittelee rahoituksen saatavuutta ja erityisesti pk-yritysten rahoituksen saantia ja joka järjestää säännöllisesti kokouksia ja vaihtaa tietoja. Katso myös komission vastaus kohtaan 58.

61. Uuden EEN-verkoston puitteissa perustetaan vapaakauppasopimukseen liittyviä pysyviä yhteyspisteitä.

Pandemiasta huolimatta komissio onnistui kuitenkin järjestämään vuonna 2021 EEN-verkostolle virtuaalisen kouluttajien koulutustilaisuuden Access2Markets-portaalin esittelemiseksi.⁵ Tähän mennessä komissio on järjestänyt koulutusseminaareja 22:lla EU:n 24 kielestä, ja virtuaalikoulutukseen on onnistuttu saamaan osallistujia kaikista jäsenvaltioista.

62. EISMEA on kehittänyt ja päivittänyt EEN-yhteisön verkostoitumis-, oppimis- ja tiedonjakofoorumeita vuoden 2022 alussa. Tämän päivityksen pitäisi helpottaa EEN-verkostossa tarvittavien välineiden käyttöä paremman palvelun tarjoamiseksi asiakaspalvelun kaikissa vaiheissa.

63. Joka vuosi laaditaan keskitetty ohjeellinen koulutuskalenteri, jota tarkennetaan vuoden mittaan.

Sen yhteydessä komissio ja EISMEA arvioivat mahdollista tarvetta järjestää rahoituksen saatavuutta ja vapaakauppasopimuksia koskevaa lisäkoulutusta ja kehittävät sopivia koulutusohjelmia, joihin sisältyy tarpeen mukaan Euroopan investointipankin ja Euroopan investointirahaston toimittamia osia.

---

⁴ EEN:n kansainvälisiä verkostokumppaneita koskeva ehdotuspyyntö, heinäkuu 2021, s. 6.

68. Jotkin Startup European hankkeiden kumppanit jatkavat toimintaansa koskevaa yhteistyötä vaikkakin eri nimellä.

71. Komissio vahvisti tukea saaneiden startup-yritysten ja teknologia-alojen määrän sekä sellaisten jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden määrän, joita hankkeet koskivat. Koko aloitteen tasolla tarvitaan kuitenkin lisätoimia muiden edistystä koskevien mittareiden määrittämiseksi.

72. Vaikka erityistä nimettyä koordinoitielintä ei olekaan, Startup Europe -aloitteen huippukokouksilla ja muilla säännöllisillä sisäisillä ja ulkoisilla kokouksilla edistetään aloitteen strategista koordinoitua sen kokonaistavoitteiden saavuttamiseksi korostamalla startup-yritysten vaikutusta kasvuun, laatimalla erityisiä poliittisia suosituksia ja mahdollistamalla hankkeiden välisen yhteistyön.

73. Startup Europe on vuodesta 2019 alkaen vahvistanut huomattavasti koordinoitua EEN-verkoston kanssa. Lisäksi Startup Europe on vuodesta 2021 lähtien ollut osa Euroopan innovaationeuvoston työohjelmaa. Koordinoitua jäsenvaltioiden aloitteiden kanssa ja niiden välillä on tehostettu myös maaliskuussa 2021 allekirjoitetulla EU:n startup-yritysten kansakunnat -käytännösäännöstöllä⁶.

Toiminnan koordinoimiseksi kansallisten aloitteiden kanssa startup-yrityksiä koskevan alan kansallisten ohjelmien edustajien kanssa käydään joka toinen vuosi ohjelmakomiteoiden tasolla keskusteluja, jotta voidaan sopia työohjelmasta ja raportoida saavutuksista.

Uuden EEN-verkoston puitteissa on perustettu EEN:n jäsenten uusi startup- ja scale-up-yrityksiä käsittelevä aihekohtainen ryhmä. Komissio ja EISMEA työskentelevät ryhmän kanssa varmistaakseen yhteistyön Startup European kanssa.

Vuosittainen Startup European huippukokous tarjosi vuoteen 2019 saakka hankkeille mahdollisuuden jakaa tietoja ja kokemuksia, keskustella synergioista ja kartoittaa yhteistyömahdollisuuksia. Näitä huippukokouksia ei järjestetty pandemian vuoksi vuosina 2020 ja 2021.

75. Komissio allekirjoitti vuonna 2021 yhdessä jäsenvaltioiden ja Islannin kanssa startup-yritysten kansakunnat -käytännösäännöstöä koskevan julkilausuman startup-yritysten tukemiseksi kaikkialla Euroopassa niiden kaikissa kehitysvaiheissa. Ehdotetuilla toimilla luodaan suotuisimmat olosuhteet startup-yrityksille niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa ja yksinkertaistetaan prosesseja, jotka koskevat yritysten perustamista, lahjakkuuksien houkuttelemista ja julkisiin hankintoihin osallistumista. Komissio on myös hyväksynyt maaliskuussa 2021 annetussa digitaalista vuosikymmentä koskevassa tiedonannossaan tavoitteen kaksinkertaistaa ns. yksisarvisten määrä EU:ssa vuoteen 2030 mennessä. Komission ulkomaisia suoria sijoituksia koskevalla asetuksella ja seurantamekanismilla⁷ pyritään myös vähentämään strategisten varojen hankintaan liittyviä riskejä.

---

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/24-eu-member-states-commit-digital-day-take-action-support-growth-eu-startups>

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2019, unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta; <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj?locale=fi>

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET (kohdat 78–90)

Komission vastaukset:

78. Johdonmukaisuuden ja koordinoinnin parantaminen on keskipitkän aikavälin tavoite. Tehtävä on hyvin monimutkainen (EU:n sisällä ja sen ulkopuolella) mukana olevien toimijoiden suuren määrän ja hankkeiden moninaisuuden vuoksi.

79. Olemme samaa mieltä siitä, että kaikissa toteutetuissa toimituksissa ei ole onnistuttu. Saadut kokemukset ovat kuitenkin myös merkityksellisiä. Esimerkiksi pk-yritysten kansainvälistymistä tukevat EU:n ja jäsenvaltioiden palvelut yhdistävän monikielisen verkkoportaalin käynnistäminen ja ylläpito osoittautuivat liian monimutkaisiksi ja vaativat paljon resursseja.

80. EU:n ja jäsenvaltioiden koordinoitua ovat parantaneet kaupanedistämisyhteistyön kanssa säännöllisesti järjestettävät tapaamiset ja hiljattain perustettu kaupanedistämisyhteistyön eurooppalainen verkosto.

EU:n edustustot ottavat jäsenvaltioiden suurlähetystöt mukaan ja tiedottavat niille alalla kehitetyistä hankkeista, ja myös markkinoille pääsyä käsittelevä komitea (EU:n kokoukset jäsenvaltioiden kanssa) tiedottaa säännöllisesti EU:n kolmansissa maissa kehittämistä toimista.

81. COSME-ohjelman loppuarviointia varten on nyt käynnistetty alustavia suunnittelutoimia. Tietyntyyppisten COSME-ohjelmasta tuettujen toimien toteuttamiseen on varattu paljon aikaa, joten ohjelman tuloksia ei olisi voitu käsitellä kattavasti, jos arviointi olisi toteutettu aikaisemmin.

Kysymys joidenkin hankkeiden kestävydestä on monimutkainen siinä mielessä, että monet hankkeet eivät saaneet tuottaa voittoa.

82. Komissio ja EISMEA panevat merkille huomautukset, jotka koskevat maiden priorisointia edellä mainitussa kansainvälisiä verkostokumppaneita koskevassa ehdotuspyynnössä.

83. Komissio ja EISMEA ovat samaa mieltä ja toteavat, että on vaikea varmistaa yhdenmukaisesti korkea tulosten taso. Ne pyrkivät yhdessä varmistamaan, että EEN-verkoston jäsenet täyttävät näkyvyyttä ja viestintää koskevat vaatimukset.

84. Vaikka viralliset yhteistyösopimukset saattavat olla tarpeen, ne ovat vain yksi käytettävissä olevista välineistä.

85. Komissio valvoo yhdessä EISMEAn kanssa jatkuvasti EEN-verkoston tuloksia kolmansissa maissa ja toimii tarvittaessa. Ne ovat aktiivisesti edistäneet uutta ehdotuspyyntöä mutta eivät voi taata tai varmistaa, että hakemuksia saadaan tietyistä maista. Lisäksi hakijoiden on täytettävä kelpoisuusvaatimukset ja läpäistävä arviointiprosessi.

86. Komissio ja EISMEA suunnittelevat rahoituksen saatavuutta ja vapaakauppasopimuksia koskevaa lisäkoulutusta ja tiiviimpää yhteistyötä sekä keinoja lisätä verkostolle suunnattua koulutusta koskevaa tietoutta ja koulutuksen kerrannaisvaikutuksia. Ne kehittävät edelleen

tiivimpää yhteistyötä Euroopan investointipankin ja Euroopan investointirahaston kanssa⁸. Uusia tietoteknisiä työkaluja on otettu käyttöön helmikuussa 2022.

87. Startup Europen talousarvio on rajoitettu 30 miljoonaan euroon vuosiksi 2014–2020.

88. Ks. vastaukset kohtiin 72 ja 73.

89. Ks. vastaus kohtaan 71.

90. Kaikkien potentiaalisten markkinoiden ja rahoitusmahdollisuuksien (myös kansainvälisten markkinoiden) hyödyntäminen on ratkaisevan tärkeää, jotta eurooppalaiset startup-yritykset voivat kasvaa ja laajentua globaaleiksi johtaviksi yrityksiksi. Suuremmille toimijoille ja scale-up-yrityksille suunnatut tapahtumat, joissa pyritään luomaan pitkäaikaisia kumppanuuksia, ovat tervetulleita, vaikka ne johtaisivatkin yritysostoihin, kunhan startup-yritykset voivat jatkaa toimintaansa ja kasvuaan EU:ssa. Kaikkien potentiaalisten markkinoiden ja rahoitusmahdollisuuksien (myös kansainvälisten markkinoiden) hyödyntäminen on ratkaisevan tärkeää, jotta eurooppalaiset startup-yritykset voivat kasvaa ja laajentua globaaleiksi johtaviksi yrityksiksi. Suuremmille toimijoille ja scale-up-yrityksille suunnatut tapahtumat, joissa pyritään luomaan pitkäaikaisia kumppanuuksia, ovat tervetulleita, vaikka ne johtaisivatkin yritysostoihin, kunhan startup-yritykset voivat jatkaa toimintaansa ja kasvuaan EU:ssa.

Suositus 1 – Parannetaan pk-yritysten kansainvälistymiseen tarkoitetun tuen johdonmukaisuutta ja kestävyttä ja lisätään tuen tunnettuutta

1. A. Komissio hyväksyy suosituksen.

Komissio sitoutuu päivittämään säännöllisesti ja joka tapauksessa ennen vuoden 2023 loppua yleiskatsauksensa ”Overview of EU instruments contributing to internationalisation of European Business”.

Komissio haluaa korostaa, että yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin mukaisesti asetuksen (EU) 2021/1060 49 artiklassa säädetään, että hallintoviranomaisten on julkaistava tietoja yhteisrahoitetuista hankkeista.

1. B. Komissio hyväksyy suosituksen.

Puutteiden ja päällekkäisyyksien analysointi ja tunnistaminen ovat ensimmäinen askel, ja se olisi toteutettava ennen kuin esitetään ratkaisuja synergioiden edistämiseksi.

1. C. Komissio hyväksyy suosituksen.

Uusissa sisämarkkinaohjelmaa koskevissa suuntaviivoissa otetaan huomioon aiempien toimien/ohjelmien vaikutustenarviointi ja väliarviointi.

---

⁸ Lisäksi EIP piti EEN-verkoston jäsenille esityksen Euroopan innovaationeuvostoon liittyvästä EIP:n due diligence -prosessista komission ja EISMEAn 18.–19. marraskuuta 2021 järjestämässä koulutustilaisuudessa. EIP on valmis osallistumaan tuleviin tapahtumiin esitelläkseen esimerkiksi hiljattain kehitettyjä tietoteknisiä työkaluja, joihin kuuluu muun muassa Green Checker.

Arviointi ja vaikutustenarviointi suoritetaan pääasiassa sisämarkkinaohjelman ohjelmatasolla. Kunkin erityistavoitteen mukaisia toimia toteuttavat yksiköt vastaavat omien toimiensa asianmukaista seuranta ja arviointia varten tarvittavien tietojen valmistelusta, keräämisestä ja kokoamisesta sekä tarvittavan raportoinnin valmistelusta (ks. sisämarkkinaohjelman perussäädöksen pk-yrityksiä koskevan pilarin tavoite 3.2.b).

COSME-ohjelman loppuarvioinnista (2023) ja sisämarkkinaohjelman neljäntenä vuonna toteutettavasta väliarvioinnista saadaan tietoa tulevien toimien, myös pk-yritysten kansainvälistymistä koskevien toimien, perustelemiseksi. Useista tärkeistä toimista on myös suunnitteilla erityisarviointeja.

1. D. Komissio hyväksyy suosituksen.

Pk-yritysten kansainvälistymisstrategian vaikuttavuuden arviointi on monimutkainen tehtävä ottaen huomioon muiden politiikkojen (pk-yrityspolitiikka, kauppapolitiikka, teollisuuspolitiikka, aluepolitiikka ja kehityspolitiikka) vaikutukset.

Suositus 2 – Lisätään Yritys-Eurooppa-verkoston näkyvyyttä, koulutustoimintaa ja maantieteellistä kattavuutta sekä sen yhteistyötä muiden vastaavanlaisten ohjelmien kanssa

- **2. A.** Komissio ja EISMEA hyväksyvät suosituksen.
-
- **2. B.** Komissio ja EISMEA hyväksyvät suosituksen.
-
- **2. C.** Komissio ja EISMEA hyväksyvät suosituksen.
-
- **2. D.** Komissio ja EISMEA hyväksyvät suosituksen.

Suositus 3 – Parannetaan Startup Europe -aloitetta koskevaa seuranta ja pitkän aikavälin vaikuttavuutta

3. A. Komissio hyväksyy suosituksen.

Komissio kannustaa hankkeiden toimien pitkän aikavälin kestävyys, mutta tätä voidaan kuitenkin valvoa vain rajoitetusti hankkeen päättymisen ja konsortion purkamisen jälkeen. Yksittäiset hankekumppanit voivat kuitenkin päättää jatkaa joitakin hanketoimia hankkeen päätyttyä.

3. B. Komissio hyväksyy suosituksen.

3. C. Komissio hyväksyy suosituksen.